

1 **F11: Rettferdige og miljøvennlige energipriser**

2 **Framleggsstillar:** Bergen SV og Miljøpolitisk utval i Vestland SV

3 **Innstilling fylkesstyret:** Til handsaming.

4

5 Når vi skal gjennom det grønne skiftet og all fossil energi skal fases ut, vil behovet for
6 fornybar energi stige betraktelig. Men all energiproduksjon har natur- og
7 miljøskadelige konsekvenser, og energi er i praksis en begrenset ressurs. Samtidig
8 sløses det mye med energi, som med andre ressurser, i den kapitalistiske
9 økonomien. Sterke krefter ønsker uhemmet utbygging av ny energi.

10 Tilkoblingen gjennom nye kraftkabler til EU og Storbritannia samt manglende
11 regulering av strømmarkedet har gjort strømprisene i Norge uforutsigbare og i lange
12 perioder svært høye. Det er sannsynlig at denne situasjonen vil fortsette i årene
13 framover. Samtidig rår frustrasjonen i breie lag av folket over at politikerne ikke vil ta
14 kontroll over strømprisene, og kravet om makspris har fått mye oppslutning.

15 Men lav makspris på strøm er en dårlig løsning - først og fremst fordi en slik ordning
16 ikke gir noen stimulans til energiøkonomisering, som er helt avgjørende i dagens
17 situasjon. Den raskest tilgjengelige, mest miljøvennlige og billigste energien, er den
18 energien vi ikke bruker. Potensialet for å frigjøre energi gjennom energiøkonomisering
19 er stort.

20 Forutsigbar høyere pris vil dramatisk øke investeringene i energiøkonomisering. Det
21 krever at politikerne tar tilbake kontrollen over krafta og strømprisene. Det kan gjøre
22 storskala energiutbygging i naturen overflødig. Men høy strømpris er usosialt, spesielt
23 i dagens situasjon, siden det rammer folk med dårlig råd hardest. En rettferdig og
24 forståelig måte å organisere en strømkompensasjon på, er å gi alle i hvert prisområde
25 en lik kompensasjon – enten per hode, eller per husstand. Vi kaller det gjerne
26 Strømvavgift til Fordeling (SAF) eller Grønn Folkebonus. Da vil storforbrukere bare få
27 kompensert litt av forbruket, mens småforbrukere kan få kompensert det meste av
28 strømrregningen eller enda mer. Samtidig vil høy strømpris gi alle stimulans til å spare
29 på strømmen, og til å investere i strømsparing. For selv om strømrregningen fortsatt vil
30 være høy, vil ikke strømkompensasjonen til den enkelte forbruker bli redusert selv om
31 hen klarer å spare strøm.

32 Et slikt SAF-prissystem må kombineres med langt mer omfattende og fleksible
33 ordninger hos Enova, slik at støtte til enøktiltak blir prioritert til folk med
34 kombinasjonen av dårlig råd og høye strømrregninger, og slik at den åpner for
35 egeninnsats og gradvise enøk-tiltak.

36 Forutsigbar høyere strømpris vil samtidig også gjøre det lønnsomt å investere i mikro-
37 strømproduksjon på de tusen tak, grunnvarme og så videre, til eget forbruk og til salg
38 på nettet. Dette kan være et viktig tiltak i distriktpolitikken, for miljøvennlig og

39 desentralisert energiproduksjon. En omfattende satsing på mikroproduksjon på de
40 tusen tak sammen med solid styrking av enøktiltak er ingen stor økonomisk eller
41 miljømessig risiko, og dette vil redusere behovet for andre store, potensielt svært
42 naturødeleggende utbygginger av fornybar energi.

43 Dette foreslåtte SAF-systemet kan også gjennomføres under dagens markedssystem
44 med galopperende priser, der alle inntekter basert på forskjellen mellom markedspris
45 (i hvert prisområde og uten kompensasjon) og en politisk bestemt referansepris pr
46 kWh, fordeles likt pr. voksne innbygger (og kanskje halvparten til barn), evt. pr.
47 husstand.

48 Næringslivet, inkludert kraftkrevende industri, må få forutsigbare priser og langsiktige
49 avtaler som sikrer internasjonal konkurransedyktighet. Kanskje viktigst for dette, er at
50 det innføres internasjonal karbonprising gjennom COP-forhandlingene. Norge bør gå
51 foran gjennom innføring av Grønn folkebonus / KAF (Karbonavgift til fordeling)
52 nasjonalt. Men også kraftkrevende industri må utnytte energien mest mulig effektivt,
53 bl.a. ved å utnytte overskuddsvarmen.

54 I november kunne NRK vise at folk i Holmenkollen hadde fått mest i strømstøtte, og at
55 det er de som tjener mest og sparer minst har fått mest utbetalt. Det er derfor helt
56 avgjørende å jobbe videre med en rettferdig strømstøtteordning som gir insentiv til å
57 spare strøm og som er omfordelende. Verken dagens strømstøtte eller SV sitt
58 primære forslag om to-prissystem for strøm er på noen måte optimale og det er derfor
59 et sterkt behov for å utvikle en ny modell for en rettferdig og energieffektiv strømstøtte
60 ordning.

61 Energipolitikk er komplisert. Men Vestland SV mener forutsigbare strømpriser
62 kombinert med SAF/Grønn Folkebonus slik vi har skissert her, må tas opp til
63 diskusjon i hele partiet og sammenlignes med ulike 2-prismodeller for strøm med
64 rimelig pris på basisforbruk og høy pris på luksusforbruk. SVs alternativ bør sikre
65 både god stimulans til strømsparing og god effekt på fordeling, samtidig. Både folk
66 flest, naturen og klimaet trenger en effektiv og rettferdig politikk for prising av energi
67 dersom det grønne skiftet skal vinne støtte i folket og bli gjennomført.